

ZENSKÁ HLÍDKA

Pořadatelka M. Hrubá

JAN KRYL

Vzpomínka na mládí

Co rosa za jitra po purném dnu, co petla je na krku milonky — to vzpomínka, když a mládí se zni.

Tomášova vložkou napne tvář, blaha letos a tyho srdce vřelá, až ti oka svítají slzám rosa.

Jaký to koberec těch postřehů, po němž tvá noha v mládí kráčela! Skvotný to odlesk láhva dávných dnů!

Jak bys stánu na temeni hory, a jak pláče se spustit bystrým letem, jenž k domovu uprál své zory —

v dál jsi letěl, čas vrátil jsi se zpět, já stápoval tě, letěl a letem stále — však marně hledal zásty mládí květ!

MILÁ VZPOMÍNKA

k našemu třicátému pátému výročí našeho manželství, dne 18. února 1919, od spolupracovníků v závodě našem.

Život lidský má své slunné dny, avšak také mnoho temných a bouřlivých nocí. Výjezd manželství ve společné konané života je vždy zahájen za zářivého slunce přítomnosti, hvězd naděje a vzdušných paláců v dluh na březích neznáma. V poměrně brzké krátkosti na hladinách dostaví se holá skutečnost života a unesane práce a naplnění sil u vesla a udržení rovnováhy při nabíhající vlnách. Tak miji dny, a léta na této pouti a jen tu a tam u břehu přátelství dostává se nám potřebné vzpruhy a blahopřání ku šťastnému zakončení cesty.

Přátelství upřímné hřeje a bláží, a protož přijímáte manželství a můj dík za přátelský váš projev.

V úterý večer jsem byla ve všeobecné schůzi Záměstíspiského urovnávacího kongresu v auditorium, kde též řečnil náš známý a obětavý pracovník v českém národním životě, p. Dr. J. F. Smetánka, ředitel informační kanceláře československé ve Washington, D. C. Řeč páne Dra. Smetánky byla věcná a plna informací pro ji nomádovce a zároveň k bodu. Řeč jeho byla vyslechnuta bedlivě a pozorně a zároveň se zájmem. Byl též známý počet českých přítomných, avšak mezi nimi velice malý počet českých dam. Naše české ženy, které rozumí anglicky, by měly sobě všimnouti více podobných příležitostí, když už ne k vůli němu jinému, tož zajiště k vůli informací z podobných sjezdů plných věcí. Každá rekonstrukční práce, kdekoliv projednávána, měla by býtí prohlížena a o ni bedlivě uvážováno, neb to bude základ našeho budoucího počínání.

Naše krajanek na firmách budou nuceny v této době k větší opatrnosti zavíratí nejen dveře, ale i okna svých obydlí, neboť i po venkově se touhá mnoho dlouhoprásků, kteří chtějí rychle zhochnouti. Udám pouze jeden příklad a to u rodiny máho bratra, St. Letovského, bydlícího asi pět mil za Florenee, Nebr., kde vlastně krásnou zahradu. Jedné neděle odpoledne seděla Švagrová se dvěma dearami v jídelně, bavíce se šitím. V ložnici měly okna otevřena a ochráněna okna postevřena; dvě, vedoucí do ložnice, měly zavřené. Švagrová, jež pofebovala nějaký předmět, požádala mladší deuru Mařenku, by jí její z ložnice přinesla. Tato, vstupíc do ložnice, zastihla člověka, který právě se chystal vstoupiti do okna, jež měl připravené a uloupiti, co by se mu hodilo. A byl by si toho dne odnesl hojný lup, jak peněz, tak též šperků, cenných lacin a kolků. Mařenka se však tak polekala, že zůstala stát a koukat na lupiče a nemohouc promluvit, jen na ně rukou kynula. Nežli se ale mohly matka s druhou deurou dostavití, byl zloděj již z domu. Mínilon neděle byl chycen zloděj v jednom bytě poblíž Florenee a uvězněn a Mařenka byla povolána, by jej ztotožnila, což se jí podařilo, neboť to byl ten samý

muž, co se vtrhl do jejího domu. Jste to Mexičan.

Tak jen pozor na vetřelee; listiny a cenné věci si raději uložte do bezpečných kas. Lépe obětovati nějakou tu pětku, nežli utrpěti velikých ztrát.

Otenárka z Omahy. — Vážena pořadatelko, dala jsem se na pokání po delší době a tudíž zase žádám za vstup do naší zajímavé "Hlídky". Tak často mne napadne při čtení nám milého "Dobřího Pokroku", proč ta a ta beseda není "Zenské Hlídky" se nedostaví a za tuto netečnost by měla býti vyposkována a zatím já sama bych to měla dostati napřed a to s úrokem. Jest jich pouze několik, které jsou věrné naší "Zenské Hlídky", ale naše staré besednice se dostávají jen jednou za čas. Proč ne častěji? Snad čekají, až bude světový mír zajištěn a podepsán a pak snad rychlé své návštěvy a odkládání své zvyky, "jimiž i já trpím", za mění za činnosti. Drahé družky, když se tak zamyslím, co ta válka změnila způsobila ve směru našeho žití a v našem nazírání na otázky, jimiž se žena vůbec dříve nezabírala a o nich neuvážovala, pozorují, že dnes je jinak a dosti malá záležitost budí náš rozum leu přemýšlení, kdežto dříve by se nás to vůbec netklo.

Dnes každá z nás snaží se předurčovati směr svého působení, což jest na místě, neboť na nás ženích bude ještě mnoho práce požadováno, nejen ve výchově obecné, ale zároveň v různých odvětvích práce, v níž musí žena bráti podíl. Tato světová válka rozšířila velice pole pro práci ženy a zároveň žena ukázala, že pracovatí dovede a ukázalo se to i u těch, které myslely, že jsou stvořené jen pro parádu a ozdabu na světě a jich byla hodná hrstka. Mnohá ta panička, která nebyla zvyklá práci, musela a musí dosud si práci v kuchyni konati sama, proto že si nemá koho zjednatí, neboť dívky musely zaujmouti místa, jež byla uprázdněna muži, jdoucími do boje. V tomto už je hodná změna, že totiž musí pracovatí i ty, které se vždy spoléhaly na jiné. Co se mne týče, já jsem vždy od mládí musela hodně pracovatí a práce mne vždy těšila a bavila a myslím, že mezi námi Češkami se najde velice málo těch, které nerady pracují. Proto nám to ani teď nepříjde za těžko, v této době zmatku a starosti. Odpusťte, že jsem se tak rozpovídala, doufám však, že mně to naše milá pořadatelka promine, neboť když se rozpovídám, tak nevím, kdy přestat. Zapomínám, že musím též nechat místo pro jiné dopisovatelky. Končím se srdečným pozdravem na naši p. pořadatelku a všechny spoludružky a čtenáře tohoto listu.

Čtená přítelkyně! Přijímáte vřelý můj dík za pozdrav a dopis. Bude mne těšit, když častěji přispějete do naší "Hlídky". Jest skutečně třeba, abychom my ženy se navzájem poučovaly a prohlížely otázky souvisící s oborem naší práce, tak výchovy rodinné, neboť nám ženám a matkám předléhá mnoho práce k urovnání společenských i rodinných poměrů. A tož je záhodno, bychom svoje ná zory vyměňovali. Srdečně vás zdravím a těší se na pokračování. Pořadatelka.

Pani F. J. Nebudová, Denham, Minn., 12. února 1919. — Vážena pani pořadatelko a všechny čtenářky a dopisovatelky, jelikož jsem již dávno mezi vámi nebyla, přicházím se pochlubit, že jsem večer byla opět hodnou. Neměně ti slechetní dáři, kteří sem pro pohotělé krajany pomoc zasílají, jsou spíše hodnější, tak že veškeré ty díky, jichž se mně zde od podarováných krajanů dostává, přičítám vlastně jim a proto také vám jež dnes v milém našem "Pokroku" tlučováno. Ujistuji vás, že jste každým dárem upřímnou radost způsobili. Zvláště šťastnými se z vašich dobroty cítily ty zdejší maminky, jež velmi těšily se hlav-

ně ze šatstva, jež sem bylo zasláno a kterým bylo pamatováno nejen na dětičky, ale i na jejich staroušky a přitlo tudíž nanejvýše vhod v té pořádku zaviněné bídě. Měla jsem za to, že jsem pamatovala v zdejším okolí na všechny, kdož pohorli. Včera ale přijela sem pani Hrubá a mezi jiným povídá — co pak jste, pani Nebudová, tak na nás zapomněla, že jste nás dosud ničím nepodělila? Věřte, drahé družky, že mně to bylo líto, ale stalo se! Shledala jsem tudíž, co zde ještě zbývalo a to alespoň částečně vyponožlo. Máme zde ještě dva nemocné krajany, kteří od onoho hrozného požáru jsou zničeni — nemocní a o ba mají rodiny; malé dětičky, o toové pracovatí nemohou — jsou to pro ně těžké chvíle. Pro celek již dary nepřijímám. Kdo by ale chtěl a mohl těmto dvěma rodinám něčím přispěti, mile ráda jim zaslané věci odevzdám, za což podarování vám sami soukromě děkuji. Ostatně doufám, že se všem dárcům dostalo soukromé díky od postižených, ovšem a výjimkou toho dárcu, jenž svého jména neudal a nebylo mu tudíž možno zvláštní díky vyslovit. Takto mám jakási tušení, zda-li to nebyla snad p. F. Jermanová z Bee-mer, Nebr.? Než ať to již byl kdokoli, stejný dík mu s ostatními přináším. — Uvedou-li se letos hojně — když jest rok jen poukud vlhký, jsou zde houby velice pěkné — splní se přání podarováných matek, jež se již nyní těší, že ony budou též pamatovat a radost dárcům oplati. Musím se ještě zmínit o těch malých klukáčích pro děvčátka, jež sem byly zaslány jednou pani z Omahy a p. ze Schuyler, Nebr. S těmi mám největší radost, neboť mně byla poskytnuta příležitost na všech stranách pomoci těm malým hezounkům eapartům. Tak pani Žezulková mně sdělovala, že je jejich Vlastenka a Jirinka neustále nyní skládají šatečky a šviťoři, že půjdou k babičce Nebudové na službu. Ondyno zase přijela pani Drahošová se svojí malou Lilian a ta rovněž byla ihned ohoťna zůstat u Nebudů, dokud ovšem matka neby se nepřipravovala odejít, neboť pak byla ihned se službou hotova. Srdečně musela jsem se jí zasnouti, když jsem jí podávala koláček a pravila při tom, by též vzala jeden pro svého bratříčka. Malá Lilian však bystře prohlásila, že chce dva pro bratříčka a že těch bratříčků má více. Je to hezounček čiperné děvčátko a potěšila jsem se s ní tak, jako bych byla měla zde naše malé, hovorné vumky, pro nichž se nám — dědounkovi a babičce — velmi často zasteskne. Nyní však musím dokončit, o čem jsem začala, to jest o těch dárcích. Na hotových penězích, jež jsem správně odevzdala, obdržela jsem celkem \$226.15. Jména dárců byla uveřejněna v časopise American, jak totiž jsem měla od výboru našeho zeno. Někteří z dárců, kteří šatstvo zaslali, nepřejí si býti jmenováni, proto vám všem jméno podarováních ne zveřejněním děkuji a mnoho zdaru všem přeji.

Čtená přítelkyně! Těší nás, že jste opět dopisem zavítala do naší "Zenské Hlídky" a jest naším přáním, aby se tak i častěji stalo. Jak z vašeho dopisu lze souditi, vykonala jste skutečně záslužnou práci pro ty ubohé postižené krajany, kteří jí dozajista plně oceňují. Přejí všem krajanům, jež nechtějí to potkalo, brzkého zotavení. Seděcně vás zdravím a těší se na další vaše dopisy — Pořadatelka.

Anna Kálalová, Verdigre, Nebraska, 14. února 1919. — Čtená p. Burešová a et. čtenářky! Máme zde dnes tak krásné počasí, že není ani na 5 stop vidět. Sněh se sype a vítr věje, že jsme již takové počasí ani nečekávali. Nuže, toho kýchého míru jsme se již dočkali, ale nějak to tam stále věje, že není radno ještě té nemecké luze věřit. Hovorové asi by se rádi pomstili za tu svoji porážku. Naši se pomalu vrací, ač ne z Francie, odkud přijel, teprve je den náš vojín z Verdigre, jenž byl zražen ve Francii dne 12. října. Jest to Oskar Schragar, jež poslal-li zpět do Spoj. Států, když byl dosti silný cestovat. Byl již v nemocnici, jež velmi těšily se posled-

ní památník za živa. A protož jmu přejeme, by ještě aspoň 40 let spolu mohli žiti a mnoho dobra zde ještě způsobiti! — Tak jen se podíváme, jak jsme se srazily v "Hlídky", jako bychom na to byly domluveny! No, jako ti 3 krátě, jen že nejme od vřehodu. p. Ustava s p. Burešovou jsou i jáni strany a teta se severu. P. Hrabšková nás ještě více vzbízí a p. Nebudová, jak by smet. Pani Kálalová dokonce nás již zve na kuřátka! No, to si necháme libi a doufám, — že přijedeme. Již od teďka si a každé výplaty dám čtvrtáček stranou, abych měla na cestu. Pak taky nemolu jeti jen tak; přece z Omahy se musí jeti podle nového vzoru. P. Burešová mě zve na bál. No, to je dobré! Ale do čeho se nastrojí! Prosím vás, teď do té nejnovější módy — nahobe mělo a dole nie — všechno jen kolem pásu sukne dole jako nahavice. A víte, že v tomhle se nemůže chodit, jak se říká — jedna, dvě, anebo dělat jen — hup, vzít si berle a o běma nahama najednou. Chraň Pán Bůh, až se některá na ulici svalu, to bude pro mužské pik-ník již zvlíbat. Tohle není žádná výmluva, že není dosti látky. Na zádech mají takové plachty viset dolů, v pásu podkasanou; co k čertu tohle? Teď v zimě tráva neroste! To jsem nosila já, když jsem chodila na trávu v Evropě. Byly to náhrty, do kterých se skládala tráva při tráhání. Jednou jsem byla taky na zábavě; nahobe v hleděti sedělo několik hochů vždy v jednom místě. Koukali stále dolů a při tom měli nehorázně závalu. Myslela jsem si, co tam asi mají? A jakmile odtud odešli, šla jsem tam sama, abych též užila té zábavy. Když hudba přestala, tančíci párky usedly na svá místa a mně se též naskytlo mé pobavení. Jenom že ne pro mě zábavné. Dva měsíce v úplňku, toť pro hochy zábava, pro mě však odpor. Litovala jsem tu nevědomost děvy, že vystavuje sebe ve zmar. Pak se řekne, že hoši jsou zpustlí; bodejí by nebyli, když mají tolik příležitostí z mládí a ve svém járem životě nechávají pak následky toho. Pak chtějí mnohé ženy též upravovat zákony, když nedovedou upravití slušnosti u sebe samých. Pak se řekne, děti se kazí ve společnosti! Smutné to jest, však nechť upravit se každý sám dle vlastní slušnosti, a ne dle zbyřalé módy, která vede do krajnosti a zkázy!

Čtená přítelkyně! Především přijímáte vřelý náš dík za srdečné přání ku další pouti životem. Máte pravdu, že pracují již od mládí pro dobro lidu a věříte, že tak činní s radostí, neboť myslím, že to úkol každého člověka, pracovatí pro dobro společnosti. Vskaz žel, že to tak každý z nás nechápe a mnohý ještě práci jinými stězuje. Ale práce dobrá se sama odporučuje a toho, jenž jí koná, bláží a uspokojuje. Jest jednou díky za přání, neboť jsem jižta, že pochází z upřímného srdce. Pořadatelka.

Teta Vitámvasová, Omaha, Nebraska. — Milé družky "Zenské Hlídky"! Čím prý jednou nádobu načichne, takovou prý taky zůstane. A když není k potřebě, co s ní jiného, než ji hodit do starého železa. Vskaz tohle nemá býtí předněm máho povídání. Mám něco jiného na srdci. Předně přejí náš milé pořadatelce — u příležitosti výročí jejího 35-letého manželství — zdraví, zdar a pevnou vůli k další její práci, kterou tak neúnavně po celý svůj život konala po boku svého manžela, jenž byl v strastech i radostech věrnou pomocnicí v každém kroku svého povolání. Ba ona po mozi svoji přispívá vždy a všude, kdy jest toho třeba a tuz sobě sta-

vi památník za živa. A protož jmu přejeme, by ještě aspoň 40 let spolu mohli žiti a mnoho dobra zde ještě způsobiti! — Tak jen se podíváme, jak jsme se srazily v "Hlídky", jako bychom na to byly domluveny! No, jako ti 3 krátě, jen že nejme od vřehodu. p. Ustava s p. Burešovou jsou i jáni strany a teta se severu. P. Hrabšková nás ještě více vzbízí a p. Nebudová, jak by smet. Pani Kálalová dokonce nás již zve na kuřátka! No, to si necháme libi a doufám, — že přijedeme. Již od teďka si a každé výplaty dám čtvrtáček stranou, abych měla na cestu. Pak taky nemolu jeti jen tak; přece z Omahy se musí jeti podle nového vzoru. P. Burešová mě zve na bál. No, to je dobré! Ale do čeho se nastrojí! Prosím vás, teď do té nejnovější módy — nahobe mělo a dole nie — všechno jen kolem pásu sukne dole jako nahavice. A víte, že v tomhle se nemůže chodit, jak se říká — jedna, dvě, anebo dělat jen — hup, vzít si berle a o běma nahama najednou. Chraň Pán Bůh, až se některá na ulici svalu, to bude pro mužské pik-ník již zvlíbat. Tohle není žádná výmluva, že není dosti látky. Na zádech mají takové plachty viset dolů, v pásu podkasanou; co k čertu tohle? Teď v zimě tráva neroste! To jsem nosila já, když jsem chodila na trávu v Evropě. Byly to náhrty, do kterých se skládala tráva při tráhání. Jednou jsem byla taky na zábavě; nahobe v hleděti sedělo několik hochů vždy v jednom místě. Koukali stále dolů a při tom měli nehorázně závalu. Myslela jsem si, co tam asi mají? A jakmile odtud odešli, šla jsem tam sama, abych též užila té zábavy. Když hudba přestala, tančíci párky usedly na svá místa a mně se též naskytlo mé pobavení. Jenom že ne pro mě zábavné. Dva měsíce v úplňku, toť pro hochy zábava, pro mě však odpor. Litovala jsem tu nevědomost děvy, že vystavuje sebe ve zmar. Pak se řekne, že hoši jsou zpustlí; bodejí by nebyli, když mají tolik příležitostí z mládí a ve svém járem životě nechávají pak následky toho. Pak chtějí mnohé ženy též upravovat zákony, když nedovedou upravití slušnosti u sebe samých. Pak se řekne, děti se kazí ve společnosti! Smutné to jest, však nechť upravit se každý sám dle vlastní slušnosti, a ne dle zbyřalé módy, která vede do krajnosti a zkázy!

PO KAMPANI

Napsal Pavel List.

Na bílé zdi tovární sálu červenové odpolední slunce. Jako opuštěná zpomenuť tvrz mlčí továrna, stojí stranou silnice, vronběné bujícím akátem. Nikdo se tu dnes nezastaví, nikoho neupoutá jednotvárná stavba bez architektonických ozdob nevzhledná, neokázalá. Jakoby byl odumřel všechen život za vysokou zdi, za nehybnými vraty, jež zůstávají uzavřena, jakoby zatrasena. Cukrovar mimo kampan! Jděte rozsáhlým dvorem k traktu továrny a nechte se ani duchu svého uvěřit. Zaráží vás hluboký tenklid uvnitř, kde jindy vše hloučelo a vířilo. Všecko tu spí, stroje mlčí, pátery visí netečné a ztrnulé a dole v souterránu zrají kotly jako odpočívající želmy s černými vybledlými očima svých železových ploch. Ani zavržení nikde! Ozvěno vlastního kroku slyšíte, stoupáte-li po dřevěných schodkách k rezavým a mrtvým, nehybným stěnám leza a trámovi vyvolává ve vás myšlenku o mrtvém, opatřovaném organismu a vyřinutí energie

Jako z chladné hrobky vyzoházte z podsklepi v prohlávy vzduch a rádi používáte pozvání ředitele cukrovaru, abyste zašli s ním do stínu zahrady vlastního pěstění. Živá, sytá zeleň překypí vás hned u vchodu. Nevěřte ani zaslanému zraku. A nestačíte obdivovati se vačeným druhům krásných štěpů a nesčetným exemplářům libovonných růží. Kde se tu vzala ta krásná zahrada v takové pustině, v tom suchopárně tovnářích sdí! A třeba by vám prakticky ředitel vysvětloval vše jako výsledek dobrého podkladu hlinitého, přibraveného z různých řepníků, jež v cukrovaru se nashromáždily v neocenitelný humus, nestačíte podivovati se bujně vegetaci a silu znamenitě, těžké země. Tady žije vše v létě se zvýšenou energií — napadá vás — co zatím vedle v tovnářské odpadce práce... Brzy sezonně, jak důležitým je ten koutek pro cukrovarního ředitele. Uvednete do stínu přirozené besidky, utvořené z mladých, vysokých se tyčících javorů, v jichž zářeží štíhlé stonky své vypjal kosťate a rozložily hustý porost chladících listů konvalinky. A s rozkoší přiblížte, jak ovijí roztomilá hostitelka ruku kol šija manželovy, vidoucí, jak děti její chutě a šťastny se čmí na záhonech jahod opodál. Vůně těch jahod, lahodná a dráždící, nasycuje vzduch a povzbuzuje vás k chuti. Musíte okusit z kosičku zvláště pěkných, vyzrálých plodů jemné chuti a zapíjíte je moselským vínem. V chladicím stínu již ani nepozorujete, že je tovnář terčem slunečních šípů. Zdá se vám jen, že pluje kdosi v étheru, kde se šíří myriady molekul jemných, vonných, jež vám oči zalepují a vnikají do všech pórtů. Usínáte zmocení v proutěném fauteuilu. A znovu procítáte a chutěte vůni blízkých jahod a pryskyřice, která sem zaletěla z nedalekého lesa. "Ach, i les je tu blízky?" "Ale ta vůně!" "Jde z vyhrátých smrků naší zahrady," vykládá vám hostitelka a zve dál k prohlídce lesního zákoutí. "Roztomilé! Skutečné!" "Ach, vidíte, jak se tu naše malá beruška rozložila!" ukazuje paní ředitelová na malou deerskou svou, která si hová na polštáři — tvříčky jako červánek jítíni — jednu ruku majje ovínutu kolem krku chundelatého "Lorda". A zdvihá maličkou se země, laská ji, čelo a vlásky jí hladí. "Kam jsi se to zatoulala, ty žabko malá?" "Anička hlídá!" šeptá významně se ohlížející dítě. "Koho pak?" "Pst!" klade malička buclatý prstík ke rtům a obrací oči stranou k jahodišti. Díváte se s ní a ejule! Při nízké zdi stojí mladé děvče, kladouce do nastavené dlaně na zdi sedícího juna zralé jahody... "Im," směje se pani ředitelová a šeptá: "To je naše chůva a kolí. Mají se rádi." "Zdá se, že má dobré srdce to děvče." "Ano, ale i jinak je hodná. Mám jí ráda. Pro trochu jahod! Ať si jich také užije. Jeť jich beztak hrůza letos. Dobře má!" Pani ředitelová zalesky se oči radostí. Je pohnutá. Oddanost a dobré srdce ženy zážoby v ní eity přibuzné a v pravém altruistním hnutí citlivého srdce, beroucí maličkou na klín, praví: "Přejí mu jí od srdce." A cestou sděluje vám dále, že chtěla vyjeti dnes do lesa. Nemíní však dnes milence vyrušovat. Každí musí bytí milku opusit a nechat by jí neodměněno. Až bude po létě nastanou jiná jme starost. Ale dokud slunce hřeje, ať užije svých práv! Když se pak vrací k ředitelovi a vypravuje mu, co viděla, zasněje se tento srdece. Obejme ženu něžně a líbaje jí v oči, praví: "Přejte a bude vám přáno!" Obdivujete se té shodě manželského světlí... V podvečer objeví se v otvoru větší šťastná vaše mladé služky, zvoní vás k večeři. Zář stětin a chveje se rozpa-